

en arbeid in de
spreek met een
zat. We sprake
ERE. En over de
weldadigheid
Over de verge-
n, dat God uit
door het bloed
REN voor Zijn
de goddeloozen.
niet of dit alles

Vist ik nu maar
ge dan niet
en van den
dat maar wat
eft het niet de

nlets van.
egt, laat u dan
met hun eigen-

het ook waar
Leef maar uit

genaamd alge-
tent de Schrift

en in uw hart.
ver. Ge geloof

fs hetwelk wij
it belijden den
dat God Hem
gij zalig wor-
ter rechtvaar-
er zaligheid.

afgaan, waar-
t er op het ge-
an allesbeheer-
we, als we mo-
gestreden, ik
t geloof
d de kroon der
de rechtvaar-
en niet alleen
ning liefgehad
H. J. J.

ELIJK LEVEN

king: hoog-
Dat betekent

an vrije beslis-
n vragen. Van
oogleraren af.

recht van vrije
vraagd zijnde,
oogleraren

ijkheid dienen.
e worden. Een
geen knechtje.

kerken zelf be-
laten vragen
zijnde, laten ze

mene re-
staan — voor
beslissen, op

innenkomen.
ngenreeks vast
een maandje

entie in je zo-
ren hem
en dan ineens,

nderen.
recht, voor te
fgevaardigden,
de taak, en

voor een be-
n, te zeggen:
comen op die

e gasten hele-
e gestel-
n, ja dan
ls ze gevraagd
n. Ze kunnen
kunnen berich-
zittingen niet,
die en die be-
niets verplicht
e vergadering.

Dat is wel eens te veel vergeten.

Bij de kerken vóór de vrijmaking.

En bij de kerken na de vrijmaking.

Wat de eerste betreft: één van de sterkste staal-
tjes van kerkelijke groepsgeveinsdheid — straks in
staat tot algemene vergiftiging van de geest — leek
en lijkt me nog altijd het krokodillengehuil over Grej-
danus, en (toen ze deze maar lieten lopen vooral nog
tot op een paar weken geleden in een persartikelje)
tegen Schilder, omdat ze, de een hierom, de ander
daarom, niet meer of (voor één bepaalde kwestie niet
meer achter gesloten deuren) gedeeltelijk niet meer
in een (echte) synode wilden komen (dat ding, dat
geen synode, doch een brutaliteitsbravourak was,
laten we maar helemaal lopen). Hoewel dezelfde lie-
den, die dat later zo vreselijk zeiden te vinden, soms
rustig door vergaderd hadden zonder dat betrokkene-
nen mee kónden doen, en hoewel zij zelf of ande-
ren herhaaldelijk ervoor bedankten, advies te geven,
en soms in 't geheel niet of hoogst zelden versche-
nen, werd nu ineens het volk verteld, dat het zo erg
was, dat S. G. en K. S. niet gekomen waren. Het was
'n beetje minderwaardig. Niemand kan een hoogle-
raar verplichten, adviezen te geven. Als 't hem
niet goed lijkt, b.v. als men den tijd vermorst, of hem
zelf wil betrekken in geheim af te handelen aan-
klachten, om eens te kijken, hoe ver het gaan kan,
dan kan hij rustig verklaren: ik help u niet.

Ik geloof, dat ook na 1944 wel eens vergeten is,
dat hoogleraren van hun kant vrij zijn (met behoud
van de algemene plicht van Zondag 21, laatste ant-
woord). Ik denk aan enkele m.i. wat „malle” voor-
stelletjes, die hier en daar gefabriceerd zijn. Bijvoor-
beeld, als men de gedachte opperde: laat de hoog-
leraren thuis, maar als je ze een keer voor een zeer
bepaalde vak-kwestie nodig hebt, druk dan even op
't knopje van de bel, laat ze dan even komen, laat ze
even een vraag van de praeses beantwoorden, en laat
ze dan met een „welbedankt professor, en verder goeie
middag” weer vertrekken. Zulke voorstelletjes beho-
ren tot de reeks van al te simplistische improvisaties,
waarop men een paar jaar na iedere vrijmaking ge-
durende alle eeuwen rekenen kan. Ze bewijzen een
zeker gebrek aan realiteitskennis en realiteitszin. Een
hoogleraar krijgt in een normale synode nooit van
die „beroepskwesties”, die in een scherp gepunte
vraag kunnen gesteld en beantwoord worden. Nooit
zal een praeses aan de professor in de kerkgeschie-
denis vragen: meneer, adviseer u ons, restanten van
de Bogomilen op te zoeken als objecten voor de zen-
dende kerk van — laat ons zeggen: 's-Heer Arends-
kerke?; of aan de hoogleraar in de dogmengeschie-
denis: meneer, heeft Arius wel eens verstek laten
gaan op een synode, die hem citeerde en adviseert u
ons een weigering om te verschijnen voor een citéren-
de vergadering te noemen naar het voorbeeld van
simonie en onanie? arianie? Zulke vragen zijn dwaas-
heid. En op zulke vragen antwoorden ware nog gro-
ter dwaasheid. Nee, als je ergens in meespreken wilt,
dan moet je in de kwesties ingroeven. Ik herzeg: in-
groeven. Je moet erover praten en horen praten.
Zo krijg je de kans op oordeelsvorming, als langzaam
groeide en rijpingstijd behoevende slechts in samen-
spreking verwerfbare beneficie. Die naïeve voorstel-
ling van: „een druk op de knop, en een vakman ver-
schijnt, weer een druk op de knop, en hij is alweer
verdwenen” is al te naïef. En tenminste ondergete-
kende zou, aldus opgeheld zijnde, beleefd antwoor-
den: 't spijt me wel, maar uw knecht weet het zó
ook niet, en doe maar geen moeite meer. Eén van
beide: je doet mee, of je doet niet mee. Je komt in
de kwestie, of je blijft er buiten.

Welnu, als je dat goed begrijpen, zijn we een
stukje verder. Hoogleraren moeten alleen maar ver-
standige en nuttige tijdsbesteding ten bate van hun
levenswerk zoeken. En ze zijn volkomen vrij, zelf te
beslissen, op welke manier zij oordelen, hun tijd het
best te kunnen besteden, d.w.z. een gevraagd offer
af te wegen op het punt van zijn nuttigheid.

Weshalve hij nu reeds het volgende meedeelt: hij
heeft voor deze éne synode zich bereid verklaard, mee
te doen op de basis van de in art. 13 Acta Kampen
neergelegde regeling. Hij heeft direct bij het begin
der zitting, waarin hij plaats nam, met een enkel woord
doen weten, een reserve te maken voor wat die nieu-
we, nog geen 24 uur oude, kersverse regeling betreft.
Hij heeft niet een debat over deze zaak aangevraagd,
want een kersvers besluit van een synode omver ke-
gelen, lukt toch niet en moet in de regel ook maar
niet geprobeerd worden (als het geen ongehoorzaam-
heid eist).

Maar dat neemt niet weg, dat ondergetekende
alleen aan de synode van Kampen op de vraag:
wilt u ons dienen, en dit op deze conditie? ja geze-
gd heeft. Omdat 't de eerste keer was, en we aan moeite
geen behoefte hebben.

Maar een tweede keer doet ondergetekende het niet
meer. De manier van art. 13 Acta is de rechte niet,
die kost maar onnodig tijdverspilling en is een ver-
hinderende om te werken volgens Zondag 21, ant-
woord 2.

Natuurlijk zijn de kerken vrij, die conditie ook in
de toekomst zo te laten staan, al geloof ik, dat ze
wijs zullen doen, dit tweeslachtige en onduidelijke
en improvisatie-compromisbesluit van Kampen's eer-

ste adviseurloze dag op te ruimen. Maar dat moeten
ze zelf weten — zij hebben haar recht.

Alleen maar: professoren, die erg graag dienaren
zullen moeten willen zijn, doch geen ogenblik mario-
netten zullen mogen verdragen te zijn, en hun tijd
goed besteden moeten, zullen hun eigen vrijheid ook
behouden. Ondergetekende die cordiaal heeft meege-
werkt en blijft meewerken aan deze synode van Kam-
pen, zal een tweede maal geen gast zijn op deze kers-
verse condities van het nieuwe Kamper besluit.

Hij heeft er niets tegen, dan dat het hem onver-
standig en tweeslachtig dunkt.

Later wel eens over de gronden voor dit oordeel.
Dit artikelje is expres gehouden buiten de reeks
„Indrukken van de Synode”, omdat het niets te ma-
ken heeft met de Kamper synode, doch op de toe-
komst ziet en op tijd critiek wil geven voor later.

K. S.

Fiscus en Kerk

Den laatsten tijd is in de kerkelijke pers de vraag
opgeworpen of, en zoo ja, in hoeverre, kerkelijke bij-
dragen aftrekbaar zijn van het inkomen, alvorens
daarvoor door den Staat inkomstenbelasting wordt
geheven. In de fiscale literatuur heeft men deze
vraag bevestigend beantwoord, mits er door middel
van een notarieele schenkingsakte een persoonlijke
verplichting wordt gecreëerd, welke het karakter van
een periodieke uitkeering draagt, afhankelijk van het
leven of van een andere onzekere gebeurtenis. In de
praktijk is de vraag niet door ons hoogste rechtscol-
lege beslist en verzetten verscheidene belasting-inspec-
ties zich tegen een dergelijke aftrek. Mij lijkt de bo-
vengenoemde aftrekmogelijkheid gekunsteld uit wet-
gevingsoogpunt en onpractisch.

Bovendien ben ik van meening, dat het niet op den
weg van leden onze kerken ligt een dergelijke fiscale
bevoordeling te verkrijgen, vooral niet wanneer het
motief zou zijn, dat daardoor de kerkelijke bijdragen

ZOMER.

*Ik ben de gang van alle dag ontvlucht,
en heb weer als een gretig kind
de zoetheit van de klare dennenuit
geproefd. Ik heb de milde wind
gespeurd, zoals hij door de bomen ging
in dicht geritsel en ik zag
hoe 't fruit in overloed te rijpen hing
temidden van een zomerdag.*

*Des avonds hoorde ik het willig riet
beweigen, als een zachte zucht
en ving de tonen van een grillig lied
van ver. Een uil ging in zijn vlucht
onhoorbaar over, speurend naar zijn deel.
Een popel rustte wonderzucht
de onrust uit mijn moede hart en heel
voorzichtig liep ik door de nacht.*

*In kostbaar kleeid vond mij de morgenstond
en wekte mij met stralen goud;
die stroomden diamanten in het rond
waar nacht de takken had bedrukt.
En weer ving 't overal te leven aan
als Amen op het eeuwige Woord:
dat de getijden zó lang zullen gaan
tot God de wisseling verstoort.*

J. L. J.

kunnen worden verhoogd. Zonder degelijke gronden
kan ik niet inzien, dat en Dr A. Kuyper en Dr H.
Colijn (Saevis, 2e druk, blz. 564) verkeerd oordeelden,
dat het in den modernen tijd, ook op grond van wat
de geschiedenis van 1795 en de volgende jaren geleerd
heeft, volstrekt noodig is de financiële zelfstandig-
heid der kerk, en daardoor haar zelfstandigheid in
het algemeen, zeker te stellen. De gereformeerde ker-
ken hebben in verband hiermee ook nimmer predi-
kantstraktementen uit 's Rijks schatkist aangevraagd,
waartoe de Grondwet hun de mogelijkheid biedt. Om
deze zelfde reden lijkt mij een indirecte aan de ker-
ken gegeven steun via de belastingbiljetten hunner
leden principieel niet aanvaardbaar.

Er is echter een andere zaak, die onze aandacht
verdient, n.l. die betreffende een onbillijkheid in het
belastingrecht zelve ten opzichte van de oudendags-
en nabestaandenvoorziening welke, direct of indirect,
gefinancierd wordt door hen, die daarvoor geen aftrek
genieten. Tot deze behooren o.a. de regelingen ex art.
13 K.O. Dit vereischt eenige nadere toelichting.

Het systeem van het geldende Besluit op de Inkom-
stenbelasting (afkomstig uit den bezettingstijd en
gehandhaafd na de bevrijding, eerst krachtens nood-
recht, naar thans wordt aangenomen ook door het
stilzwijgend goedvinden van de Staten-Generaal, blij-
kende uit haar medewerking aan wijziging als had
dit besluit een normalen legalen grondslag) berust op
de gedachte, dat het billijk is, dat wanneer bepaalde,
inkomsten als zoodanig worden belast, de daarvoor
bestede kosten binnen vastgestelde grenzen van het
inkomen aftrekbaar zijn. Eenerzijds dus belasting,
doch anderzijds aftrek. Zoo stimuleert de Staat voor
zelfstandigen eigen oudendagsverzorging, b.v. door
middel van lijfrenten, hetgeen naar mijn meening in

dezen tijd van staatspensioenleuzen moet worden ge-
waardeerd. Daarnaast kunnen personen in dienstver-
band nog profiteren van de fiscale voordeelen van
pensioenregelingen. De cumulatie van deze voordeelen
ten opzichte van zelfstandigen werkt in vele geval-
len onbillijk en wijst op een van de vele niveleerings-
tendenzen van onzen tijd. In Ned-Indië kende men
b.v. deze cumulatie niet.

Voor oudendags- en nabestaandenvoorzieningen,
verstrekkt door kerken, liefdadige instellingen etc. be-
staat geen enkele faciliteit, immers niemand geniet
aftrek van de kosten daarvan, terwijl de geniet-
er (b.v. emeritus-predikant) wel inkomstenbelasting over
zijn emeritaatsgeld behoort te betalen.

Dit komt hierop neer: De staat helpt via de belas-
tingheffing de oudendags- en nabestaandenvoorzorging
van zijn burgers financieren uit belastinggelden, op-
gebracht door alle burgers, geeft daarbij aan een be-
paalde groep de mogelijkheid van cumulatie van deze
hulp, doch onthoudt deze hulp geheel aan een andere
groep. Dit, terwijl de Grondwet bepaalt, dat in het
stuk van belastingen geen privilegiën worden verleend.
Volgens Prof. Buys (De Grondwet, II, blz. 588
— 606) is met genoemd grondwettelijk voorschrift het
meest dit belastingstelsel in overeenstemming, waar-
bij de verdeling van de lasten tot de draagkracht der
belastingsschuldigen in een goede verhouding staat.
Mij dunkt, dat dit hier niet het geval is en dat er geen
sprake is van gelijkheid voor de wet. Bij de kerken
liggen deze voorzieningen immers zoo, dat de ge-
meentelieden de gelden opbrengen, waaruit de rege-
lingen van art. 13 K.O. worden gefinancierd. Deze
leden kunnen geen aftrek bekomen, terwijl de emerita-
taatsgelden zijn belast. De onbillijkheid springt te-
meer in het oog, als men zich de constructie indenkt
(die ik hier niet wil aanbevelen, integendeel!) van
een gegoed gemeentelid, dat lijfrentepremie betaalt
voor een voorziening voor een predikant, in welk ge-
val de premie van het inkomen van den betaler mag
worden afgetrokken. De Hooge Raad sprak op 8 No-
vember 1950 uit, dat in een dergelijk geval deze af-
trek wettelijk gegrond was. Door het voordeel van den
aftrek kan een hogere premie worden voldaan dan
zonder haar en dus een hogere uitkeering worden
verkregen.

De onbillijkheid zou om belastingtechnische rede-
nen, die ik maar zal laten rusten, het eenvoudigst
worden ondervangen door een bepaling in te voeren,
op grond waarvan de uitkeeringen vrij van inkom-
stenbelasting waren, wanneer rechtens geen aftrek
kon worden genoten. Deze oplossing zou tevens het
voordeel bieden, dat zij aan de kerken de vrijheid liet
haar voorzieningen niet in den wettelijken vorm van
„lijfrente of pensioen” te gieten (de vrijheid der ker-
ken houdt ook al verband met grondwettelijke rech-
ten), doch het karakter der „nooddrift” van art. 13
K.O. bewaard zou kunnen blijven, en dat zij voor den
staat waarschijnlijk minder financieel nadeel zou op-
leveren dan wanneer in welken vorm ook een recht
op aftrek zou worden verleend.

Om mogelijk misverstand te voorkomen, wijs ik er
hier nog nadrukkelijk op, dat de vorenstaande sug-
gestie niet uitgaat van de gedachte om de kerken een
extra fiscaal voordeel te bezorgen boven andere in-
stellingen, doch van de gedachte, dat de oudendags-
en andere voorzieningen door de kerken etc. getroffen
in fiscaal opzicht niet behooren achter te staan bij
regelingen voor andere groepen der Nederlandsche
bevolking.

Mr L. ROELEVELD.

INDRUKKEN VAN DE SYNODE

* „Evangelist”

(Nieuwe spelling).

Ieder meelevend man weet, dat de zending een brede
plaats inneemt in het synodale agendum. En dat er wel
eens stemmen opgaan, die een pleit ervoor voeren, de
gebruikelijke naam „missionair dienaar des Woords” te
vervangen door die van „evangelist”.

Als ik nu over deze aangelegenheid iets opmerk in dit
rubriekje, is dat niet verklaarbaar vanwege een of an-
dere in volle synode al opgedane indruk: de zaak is nog
niet in behandeling geweest. Neen, ik heb alleen maar
erover horen spreken in de „wandelgangen” der synode,
en ook nog wel in ander verband. En onder het spreken
en horen spreken kwam de idee op: daar kon je wel eens
wat over schrijven in „De Reformatie”. Niet uitputtend,
want dat zou andere copie verdringen, wat op dit ogen-
blik ongewenst is, maar bij wijze van enkele losse op-
merkingen.

Voor mezelf geloof ik namelijk, dat het ongewenst zou
wezen, als een synode op de voorstellen of voorstellen
inging van hen, die zeggen: noem speciaal zo'n „zen-
dend” voortaan uitsluitend „evangelist”, want dat wil de
bijbel, en als we het nalaten, dan verzuimen we, een ge-
paste erkenning van een vroeger toch wel van Godsweg
ingesteld, door de eerste kerk in ere gehouden, apart,
en scherp van andere diensten onderscheiden ambt daar-
aan te geven. We zijn dan in verzuim.

Voor mijn besef nu is tegen deze redenering wel wat
in te brengen.

Om te beginnen: je moet zo'n nieuwe en officiële naam
alleen invoeren als iedereen goed overtuigd is, althans
als we allemaal goed de tijd gehad hebben om overtuigd
te raken. Daar is het nog ver vandaan. Bovendien: je
moet een nieuwe, ingrijpende wijziging in taalgebruik
alleen invoeren, als je redelijke grond hebt voor het ge-
loof, dat je straks opkomend misverstand of voorkomen,
of genezen kunt. Is dit hier zo? Ik bedoel: stel, dat wij,